

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ)

ΟΜΑΔΑ Β

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με στοιχεία που αντλείτε από το ακόλουθο παράθεμα να εξηγήσετε:

α. κάτω από ποιες συνθήκες αυξήθηκε ο εξωτερικός δανεισμός κατά τη δεκαετία του 1880 και πώς επηρέασε τα δημόσια οικονομικά; (μονάδες 12)

β. πού διατέθηκαν τα χρήματα από τα δάνεια του 1880 και ποια θεωρείται η σημαντικότερη αιτία της υπερχρέωσης της χώρας; (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έπειτα από 50 χρόνια αποκλεισμού από τις διεθνείς αγορές, το 1878 οι ελληνικές κυβερνήσεις απέκτησαν ξαφνικά τη δυνατότητα να δανειστούν ποσά πρωτοφανή για την Ελλάδα· και αυτό σε μια αγορά κεφαλαίων που ήταν πλέον ευρύτατη και παγκόσμια. Δυστυχώς, ορισμένοι από τους κυβερνώντες αγνοούσαν τους όρους της αγοράς. Άλλοι πάλι προτιμούσαν να τους αγνοούν προκειμένου να δανείζονται για να χρηματοδοτούν τις απαιτήσεις των ψηφοφόρων τους. Επιπλέον, χρηματοδοτούσαν έτσι και τους εξοπλισμούς που αναδείκνυαν τον αδιαπραγμάτευτο πατριωτισμό τους. Ο υπερδανεισμός οδήγησε στην υπερχρέωση. Έως το 1884 το χρέος είχε σχεδόν διπλασιαστεί· το 1887 είχε τετραπλασιαστεί· και πριν την πτώχευση του 1893 είχε σχεδόν επταπλασιαστεί, υπερβαίνοντας το 175% του ΑΕΠ. Η συνήθης στη βιβλιογραφία και εσφαλμένη εξήγηση της υπερχρέωσης είναι οι μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές που δεν είχαν άμεση απόδοση, π.χ. σε σιδηροδρόμους. [...] Το επιχείρημα ήταν εσφαλμένο, επειδή ήταν υστερόβουλα υπερβολικό. Το κύριο αίτιο της υπερχρέωσης ήταν, όπως πάντα, οι στρατιωτικές δαπάνες. Ήδη από τη δεκαετία του 1880 ο εθνικιστής δημαγωγός Θεόδωρος Δηλιγιάννης τις ωθεί στα ύψη, είτε αυξάνοντάς τις ως πρωθυπουργός είτε πιέζοντας για αυξήσεις ως αρχηγός της αντιπολίτευσης.

Δερτιλής, Γ. Β., *Επτά πόλεμοι, Τέσσερις εμφύλιοι, Επτά πτωχεύσεις. 1821-2016*, Πόλις, Αθήνα 2016, σ. 59-60.